

контрабанди наркотичних засобів через лінію розмежування з тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей.

На кожному контрольному пункті в'їзду-виїзду на лінії розмежування цілодобово працюють кінологи, які під час перетинання громадянами лінії розмежування перевіряють їх речі та транспортні засоби, оскільки саме з окупованих територій до нашої країни намагаються ввозити зброю, вибухівку, наркотики та інші небезпечні речі. Такі перевірки значно знижують терористичну загрозу, та можуть врятувати багато життів мирних жителів. Також перевірки кінологи Національної поліції України здійснюють і на внутрішніх блокпостах, що значно підвищує рівень безпеки та майже унеможливує перевезення заборонених речей та речовин.

Але цим не обмежується використання службових собак, вони також можуть бути задіяні у розвідувально-пошукових групах (розвідувальному дозорі) для пошуку та виявлення диверсійно-розвідувальних груп; в бойовій і сторожовій охороні підрозділів; для пошуку мін та інших вибухових пристроїв на окремих ділянках місцевості, доріг, у будівлях та спорудах, а також для виконання інших специфічних завдань.

Отримано 16.11.2018

УДК 351.741(477)

Мар'ян Васильович ЧЕРХАВСЬКИЙ,

слухач магістратури факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7922-4901>;

Марина Олександрівна КРАВЦОВА,

старший викладач кафедри кримінального права і кримінології

факультету № 1 Харківського національного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОРЯДКУ ВИКОРИСТАННЯ (ЗАСТОСУВАННЯ) СЛУЖБОВИХ СОБАК ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Сучасний стан розслідування кримінальних правопорушень характеризується використанням спеціальних знань у кримінальному провадженні, що зумовлюється підвищенням

стандартів доказування винуватості особи. Зокрема чинний КПК України на відміну від попереднього кримінального процесуального закону у ст. 91 КПК України встановлює чіткий перелік обставин, що підлягають доказуванню, а також вичерпний перелік джерел доказів та засобів їх збирання. Більше того законодавець приписах КПК України, закріплює чіткі критерії допустимості доказів отриманих сторонами, що зумовлює специфічний порядок їх виявлення та фіксації. Порід із тим сучасні засоби розслідування злочинів, в силу формування нових підходів та технологічного прогресу, не завжди у своєму застосуванні узгодженні із норма кримінального процесуального законодавства, котре характеризується відносною статичністю.

На сьогоднішній день одним із актуальних засобів розслідування кримінальних правопорушень у частинні виявлення доказів являється використання службових собак. Важливою датою щодо впровадження відповідного засобу є затвердження наказом МВС України № 1145 від 01.11.2016 «Інструкції з організації діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України» (далі по тесту – Інструкція), котра визначає основи організації діяльності кінологічних підрозділів територіальних (у тому числі міжрегіональних) органів Національної поліції України, порядок використання службових собак під час здійснення службових завдань, спрямованих на протидію злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, правила утримання, придбання, ветеринарного забезпечення та списання службових собак, а також основи організації діяльності навчальних закладів поліції (з питань службової кінології), у яких здійснюють підготовку кінологів [1].

Досить важливим, і з нашої точки зору правильним, підходом щодо впровадження використання службових собак під час досудового слідства є закріплення у II та IV розділі вказаної Інструкції конкретних положень, що визначають правові підстави, порядок та межі використання службових собак під час розслідування злочинів. Однак, не зважаючи на досить позитивний аспект зазначеного, при комплексному та системному аналізі в рамках співвідношення із нормами кримінального процесуального законодавства, спостерігається деякі неточності та колізії, які потребують свого вдосконалення та усунення.

Неоднозначними, з позиції автора (у питанні юридичної техніки), являються положення п. 15 Розділу IV Інструкції, де визначено, що у разі виклику кінолога зі службовим собакою

огляд місця події до їх прибуття, як правило, не проводиться, крім випадків, за яких необхідно зберегти речові докази та інші предмети, що мають значення у справі, або в екстремальних випадках (повінь, пожежа, можлива зміна обставин, знищення слідів тощо), оскільки за своєю суттю, вони встановлюють певні особливості порядку огляду місця події, який за своєю природою є слідчої (розшуковою) дією регламентованою кримінальним процесуальним законодавством. В даному випадку мова йде про той факт, що порядок проведення порядку кримінального провадження на території України визначається лише кримінальним процесуальним законодавством України. Також досить неоднозначна позиція щодо застосування службових собак під час огляду місця події являється п. 19 Розділу IV Інструкції, де вказано, що кінолог на місці події визначає межі огляду місця події і порядок його проведення з метою виявлення слідів і предметів, які мають значення для застосування розшукового собаки, та на основі наявної інформації визначає доцільність застосування собаки.

В контексті зазначеного слід врахувати, що відповідно до ст. 214 КПК України огляд місця події являється єдиною слідчою (розшуковою) дією, яка проводиться до внесення відомостей в ЄРДР. Із вказаного можна зробити висновок, що огляд місця події проводиться виключно слідчим, який із дотриманням положень ст. 237 КПК України визначає порядок проведення відповідної слідчої дії, засоби виявлення та вилучення слідів, в тому числі залучаючи до проведення огляду спеціалістів (кінологів із службовими собаками). На основі сказаного, варто звернутися до положень ч. 2 ст. 1 КПК України відповідно до якого кримінальне процесуальне законодавство України складається з відповідних положень Конституції України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, КПК України та інших законів України [2]. Таким чином, можемо зробити висновок, що Інструкція закріплена наказом МВС України не може встановлювати обов'язкові вимоги щодо проведення слідчих (розшукових) дій, навіть у специфіці використання службових собак в межах компетенції кінологічної служби. В рамках висвітлення окресленої теми, ми хочемо підкреслити, що позиція викладена в Інструкції є вірною, однак потребує граматичного корегування щодо узгодження її положень із нормами КПК України, зокрема щодо консультацій слідчого кінологом у питаннях застосування службових собак.

Список бібліографічних посилань

1. Інструкція з організації діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України : наказ МВС України від 01.11.2016 № 1145 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1544-16> (дата звернення: 01.11.2018).
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 05.07.2012 № 4651-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 01.11.2018).

Отримано 20.11.2018

УДК 159.9:636.7.044.08(477)

Катерина Сергіївна ЄРМАКОВА,

курсант 4 курсу факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

Павло Андрійович ПІНЧУК,

кандидат юридичних наук

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ КІНОЛОГІЧНИХ СЛУЖБ ДО ВИКОНАННЯ ОBOB'ЯЗКІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПОШУКОВО-РЯТУВАЛЬНИХ РОБІТ

Актуальність вивчення даної проблематики обумовлюється тим, що виконання професійної кінологічної діяльності в екстремальних умовах потребує залучення різноманітних резервів організму, певних індивідуально-психологічних особливостей та різноманітного репертуару поведінки працівника, які б надали можливість діяти в цих умовах праці з найбільшою результативністю і з найменшими витратами для організму. Особливі (екстремальні) умови діяльності пред'являють підвищені вимоги до працівника кінологічної служби, тому важливе місце у підготовці висококваліфікованих працівників має саме психологічна підготовка.

Одним із завдань кінологічних підрозділів Національної поліції України є надання в межах, визначених законодавством, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або інших надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1].